

Høgsbro: Jeg vil tillade mig at foreslå, at dette Lovforslag ligeledes henvises til det Udvalg, hvortil de foregaaende Sager ere henvisne.

Uden Forhandling og Afstemning vedtoges ovennævnte Forslag.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Eventuelt: Første Behandling af Forslag til Lov om Salg af Hovedgaarden Faurholm.

(Lovforslaget findes i Tillæg A).

Formanden (Krabbe): Om denne Sag gjælder den samme Bemærkning, som jeg fremsatte om de tre foregaaende Sager. Til Sagens Foretagelse hører altsaa Thingets Samtykke. Forlanges der ikke Afstemning, anser jeg det som meddelt. (Ophold). Det er saaledes meddelt.

Lovforslaget sættes under Forhandling.

Buff: Dette Lovforslag om Salg af Hovedgaarden Faurholm drager jo adskillige gamle Minder frem, blandt Andet det af mig saa meget omtalte Stamstutteri, men det drager ogsaa et andet Minde frem, som maaste ikke er saa bekendt her i Salen som det om Nedlæggelsen af Stamstutteriet i Frederiksborg, og det er nemlig om en Forening, som var i Begreb med at danne sig her i Danmark, jeg tror det var i Aften Hundrede og nogle og Trediv, det var en Forening, som blev stiftet med det Formaal at samle en Kapital for om muligt at opkjøbe Herregaarde i Landet og, for at jeg skal bruge et populært Udtryk, som jo er blevet benyttet, for at slagte Herregaarde. Det kan jo ikke være Andet, end at dette Lovforslag kalder Minder frem om denne Forening; thi vi se jo nu, at ikke blot Folk, der stille sig paa et vist politisk Standpunkt, kunne have den Mening, at det er godt at slagte Herregaarde, men at ogsaa den høitærede Regjering ialtsald halvoeis er gaet ind paa Principet, idet den har prøvet paa at faae denne Herregaard solgt rigtignok vel saaledes, at der blev en stor Parcel, som ganske vist blev en Herregaard, men dog ogsaa saaledes, at der blev endel smaa Parceller; og dette Princip er jo ogsaa blevet anerkjendt her i Salen, naar der har været Forslag fremme om Salg af Præstegaarde. Jeg kan ikke sige Andet, end at jeg tror, det vil være til Samfundets store Nytte, naar vi kunde paa en eller anden Maade faae nogle af de mange heilige Herregaarde udhøjrede; thi jeg tror, at enten vi se derpaa fra et politisk eller økonomisk Standpunkt — om det ogsaa kan

være, at Nationaløkonomerne ikke ville erkende, at denne Fordeling af Eiendommene giver det største Totaludbytte til at bringe paa Markedet — er det en stor Lykke for vort Fædreland at have en stor selveiende Middelstand, og jeg er glad derved og tror, at de Folk, der ere rædde for, at det Hele skal ramle sammen, naar Læberne blive dertil, kunne beroliges, naar de se paa den store selveiende Middelstand. De kunne være visse paa, at Egentjærligheden i det danske Folk er saaledes, at det store Flertal, den store Middeklasse i vort Folk vil være imod (Udfryselse af Bærenghen). Det ærede Medlem for Jærerne (Bærenghen) siger: at „Postelinet skal gaa istrykker.“ Det glæder mig, at det ærede Medlem huffer denne Udtalelse fra Stændertiden, at, dengang Godsæiterne ikke vilde være billige, sagde en Deputeret fra Sjælland, at saa vilde Postelinet gaa istrykker. Jeg takker det ærede Medlem for hans Bemærkning; thi den passer virkelig her. Vi se jo af Motiverne, at der er foretaget en Burderingsforretning over denne Eiendom, og det maa vel være Meningen, at, naar denne Eiendom blev solgt samlet, vilde den indbringe 600,000 Kr., men, naar den skulde sælges i Parceller, kun indbringe 555,358 Kr. Nu er der afholdt to Auktioner over denne Eiendom, og jeg kan ikke sige Andet, end at efter de Oplysninger, der foreligge i Motiverne, har det selv fra Statskassens Standpunkt, fra et Finantsstandpunkt vist sig, at, naar Eiendommen blev solgt i Parceller, var det en lige saa fordelagtig Handel for Statskassen, som naar den blev solgt samlet. Jeg kunde ønske, at Regjeringen ikke havde gjort det halve Skridt at udhøjre Noget af Eiendommen i Parceller og dog beholde en Herregaard, men fuldtud havde søgt at faae den solgt i lutter Parceller, forsaavidt det lader sig praktisk gjøre. Jeg kan ikke se rettere end, at, som vore Landboforhold ere, navnlig efter at vi have faaet den berømte Fæstelov af 1861, hvorved det tillodes Herremændene at tage hver tiende Gaard, og naar vi se rundtomkring, hvor der er Fæstegods, at der af og til oprettes nye Herregaarde, saa maa der, naar man ønsker en tilbørlig Ligevægt i Samfundet, reises det Spørgsmaal, om vi ikke i Kraft af denne Lov af 1861 maa se at faae noget mere Ligevægt, end der vil komme, naar den Lov har virket fuldtud, og alt Fæstegods er solgt. Det har den største Betydning, at vi paa dette Omraade, som er et af de vigtigste for det danske Folk, da det danske Folk jo især lever af Agerbrug, ikke have en Lovgivning, som er et saadant Virvar, at Sammenlægningen og Udskyningen, især Sammenlægningen, mange Steder foregaar paa en Maade, der er fuldkommen stridende mod Anden i Bestemmelserne. Jeg tror, at disse Bestemmelser blive paa mangfoldige Steder omgaaede, f. Ex. Bestemmelsen om de 12 Ldr. Hartkorn, og det spiller ingen lille Rolle, om vi skulle udbille os et saadant stort besiddelsesløst Proletariat, som